

ธรรมะกับภาวะผู้นำ

กุลฉัตร ฉัตรกุล ณ อยุธยา (kulachatrakul@gmail.com)

Chief Marketing Officer บริษัท มาร์เก็ตติ้งได้อ็อกไซด์ จำกัด

ในความเป็นจริงคอลัมน์นี้ไม่ได้ห่างไกลจากธรรมะเลย อยู่ใกล้ขีดเสียด้วยซ้ำไป ถ้าจะกล่าวถึงชีวิตธุรกิจ การงาน ต่างๆแล้ว หากจิตใจเต็มไปด้วยธรรมะก็จะสรรค์สร้างสิ่งต่างๆที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม การไม่เห็นตัวจนเกินพอดี ทำชีวิตทั้งตัวเราและเพื่อนร่วมงานให้สมดุลระหว่างกันอย่างเป็นปกติสุขอย่างนี้ก็เป็นธรรมะแล้ว ซึ่งจะไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป สำหรับวันนี้จะขอยกธรรมะบรรยายของท่าน ว.วชิรเมธี ในการปาฐกถาธรรมในเรื่อง The Boss มาอ้างอิง ซึ่งกล่าวถึงในเชิงสรุปให้พออ่านง่าย ๆ ว่าธรรมะในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็นและแยกขาดจากกันไม่ได้ หากผู้บริหารขาดธรรมะในการดูแลลูกน้องแล้วความวุ่นวายไม่รู้จบจะตามมา ธรรมะกับภาวะผู้นำในที่นี้ หมายถึง ภาวะของการนำอย่างมีสติ แล้วมีผู้ปฏิบัติตาม ซึ่งจะกล่าวถึงผู้นำ 4 ประเภท ผู้บริหารแบบที่ 1 ผู้บริหารแบบการรถไฟไทย การรถไฟไทยเป็นอย่างไรรู้ดีกันอยู่ ถึงก็ช่างไม่ถึงก็ช่าง ไม่มีความรับผิดชอบใดๆ ไม่ตรงเวลา เข้าขามเย็นขามฝางอะไรแทบไม่ได้ ผู้บริหารแบบนี้จะมักง่ายเพราะมีรางวัลวิ่งไปตามรางรถไฟตรงๆ ยังงัยก็ถึง เวลาเกิดปัญหาก็มักจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีวิสัยทัศน์ใดๆ ไม่ยอมวางแผนสำหรับอนาคต ว่ากันไปเรื่อยๆ ตามมีตามเกิด ทำตามอย่างที่ปฏิบัติกันมา ขาดหนทางในการพัฒนาองค์กร มีแต่ทรงกับทรุด ขาดทุนสะสมติดต่อกัน ไม่มี Road Map ใดๆ นี่คือสภาวะของผู้นำในแบบที่ 1 ที่พบเห็นได้ทั่วไปในองค์กรที่ผู้นำขาดทักษะการบริหารความเปลี่ยนแปลงและไร้ซึ่งวิสัยทัศน์ ผู้บริหารแบบที่ 2 ผู้บริหารแบบนายแพทย์ เป็นนักแก้ปัญหา เป็นนักแสวงหาคำตอบจากสมมติฐาน หาหลักฐานมาพิสูจน์เพื่อทราบ แต่มักจะทำงานที่รับได้มอบหมายเฉพาะหน้า เช่น ถ้าคนไข้ไม่มายืนรออยู่ที่ปากประตูห้องฉุกเฉินก็คงยังไม่สั่งการใดๆ แต่การทำงานของนายแพทย์ก็นำซึ่งชมตรงจุดที่ว่าทุ่มเทกำลังสมองอย่างสุดหัวใจและผิดพลาดไม่ได้เพราะนั่นถึงชีวิตของผู้ป่วย แต่กระนั้นก็ยังคงขาดวิสัยทัศน์และการมองก้าวไปข้างหน้า การบริหารแบบนี้อาจจะดีกว่าผู้นำรถไฟไทยที่ยังคงบริหารแบบทุ่มเทกับงานที่อยู่ตรงหน้าอย่างไม่ลดละและไม่ถอยใจไปง่าย ๆ แต่ค่อนข้างไร้อนาคตและทิศทางที่องค์กรจะก้าวไป ผู้บริหารแบบที่ 3 ผู้บริหารแบบชวานา มีลักษณะคือ พลอยฟ้าพลอยฝน การทำงานขึ้นกับปัจจัยสภาพแวดล้อมตลอด ไม่ค่อยคิดอะไรใหม่ ทำงานอยู่ในกรอบของตัวเองหรือในพื้นที่อาณาบริเวณของตนเอง ไม่ต้องการเผชิญความเสี่ยง ไม่จัดสรรทรัพยากร ไม่คิดก้าวหน้าการทำงานต่างๆ ก็สุดแท้แล้วแต่ฟ้าดินจะบัญชา แต่การบริหารแบบนี้มีข้อดีที่นำเอาเยี่ยงอย่าง คือ บริหารงานภายใต้ สภาวะแวดล้อมและทรัพยากรอันจำกัดได้ดี มีความมานะทุ่มเทพยายามในการจะเพิ่มเป้าผลผลิตทุกๆปีอยู่เสมอ ผู้บริหารแบบที่ 4 ผู้บริหารแบบชาวประมง ชาวประมงออกทะเลไปกว้างใหญ่ไพศาลพื้นที่อาณาบริเวณไม่จำกัด เปรียบเสมือนผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ไกล ระยะเวลา กว้าง ในท้องทะเลที่มีคลื่นลม อุปรสรรคโชดหิน และพายุรุนแรงยากจะคาดเดา ผู้บริหารในภาวะเช่นนี้ย่อมเผชิญกับความเสี่ยงอยู่เป็นธรรมดาแต่ในความบ้าบิ่นและอหังการในท้องทะเลที่กว้างใหญ่นั้นกลับเต็มไปด้วยโอกาส ถ้ากล้าคิด กล้าทำ กล้า นำ เต็มไปด้วยทักษะของการบริหารธุรกิจที่ลูกน้องส่วนใหญ่ไว้วางใจและกล้าที่จะทำงานด้วยและมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง

การเป็นผู้บริหารที่เหมาะสมควรควรเลือกที่จะบูรณาการ (Combination) กันระหว่างผู้บริหารทั้ง 4 แบบ โดยนำเอาข้อดีของแต่ละแบบมาประยุกต์ใช้ เช่น ระวังภัยแบบผู้บริหารการรถไฟแต่เมื่อถึงเวลาอันเหมาะสมก็กล้าที่จะออกทะเลไปหาปลาแบบผู้บริหารชาวประมงบ้าง ไม่ได้กลัวตายหรือเดินแต่ตามรางรถไฟเพียงอย่างเดียว หรือจะรอบคอบแบบนายแพทย์ทำอะไรใช้สมองอยู่ตลอดเวลามุ่งหวังให้งานสำเร็จตามเป้าหมายแต่ก็พร้อมที่จะขยายงานของตนเองเมื่อสบโอกาสแบบชวานาด้วยเช่นกัน หากทำแบบนี้แล้วก็แสดงว่าเราเป็นผู้บริหารที่เดินทางสายกลางไม่หย่อนไม่ยานจนเกินไป

แต่ขณะเดียวกันก็ไม่แข่งกร้าวเสียจนลูกน้องขวัญกระเจิงลาออกกันไปหมด เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการบริหารธุรกิจในโลกยุคใหม่
เมื่อเอารธรรมะเป็นที่ตั้งอยู่ของการบริหารจะนำพาซึ่งความพอดีและความสุขสู่ธุรกิจได้ยืนยาวและมั่นคง
